

**PŘEHLED JUDIKATURY
z oblasti sociálního zabezpečení**

Úvod	13	21. Pobírání dávek nemocenského pojištění	57
I. Obecná východiska práva sociálního zabezpečení		22. Zápočet jednorázové náhrady za období delší jednoho roku	60
1. Výkladová pravidla pro oblast sociálního zabezpečení	15	23. Nedostatek potřebné doby pojištění	61
2. K pojmu „rovnost“	17	24. Určení výše vyměřovacího základu	63
3. Zásada solidarity a zásada ekvivalence	23	25. Postavení jednatel společnosti s ručením omezeným	65
4. K pojmu „sociální potřebnost“	31	26. Pojistné z odměn správce konkursní podstaty	68
II. Důchodové pojištění		2.2 Doby pojištění	
2.1 Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti		27. Péče babičky o vnuka	69
5. Hmotné zabezpečení před nástupem do zaměstnání	35	28. Následky neplatného skončení pracovního poměru	69
6. Příjem z výživného	36	29. Platba dobrovolného penzijního pojištění před rokem 1948	70
7. Pojištění pro případ dožití určitého věku	37	30. Vázanost správního orgánu právním názorem soudu ohledně dob zaměstnání	71
8. Započtení náhrady za ztrátu na výdělků	39	31. Posunutí začátku rozhodného období	71
9. Materiální přístup k dohodám o vykonávaných pracích	40	32. Doba péče o dítě u osoby povinně pojištěné v Polsku	72
10. Odstupné při skončení pracovního poměru není mzda ani náhrada mzdy	41	33. Výkon prací v průběhu výkonu trestu odnětí svobody	73
11. Odměna z činnosti instruktora coby příjem z vedlejší pracovní činnosti	42	34. Studium na vojenské škole během výkonu základní vojenské služby	79
12. Vliv odlišné úpravy splatnosti odměny za práci na stanovení výše pojistného	43	2.3 Starobní důchod	
13. Znalec není osobou samostatně výdělečně činnou pro účely důchodového pojištění	44	2.3.1 Starobní důchod řádný	
14. Maximální výše osobního vyměřovacího základu	45	35. Hodnocení dob zaměstnání podle pracovních kategorií	80
15. Částka za zaměstnaneckou akcii náleží do vyměřovacího základu	48	36. Zařazení zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie	81
16. Součást vyměřovacího základu	49	37. Přearžení na méně placenou práci	81
17. Ohlašovací povinnost osoby samostatně výdělečně činné	50	38. Výdělek z umělecké činnosti	82
18. Plnění věrnostní nebo stabilizační povahy	51	39. Příspěvek za službu po vzniku nároku na starobní důchod	83
19. Odstupné není hrubým výdělkem	53	40. Osobní péče o dítě	86
20. Odměna za činnost členů představenstva	55	41. Uvolnění pracovníka do jiné organizace	87
		42. Dosažení nejvyšší přípustné expozice	90
		2.3.2 Starobní důchod předčasný	
		43. Nutnost pregnantní formulace žádosti o tzv. předčasný důchod	91

2.3.3 Souběh starobního důchodu a příjmů z výdělečné činnosti	
44. Činnost poslance České národní rady ...	91
45. Kdy nenáleží výplata starobního důchodu	93
46. Starobní důchod a samostatná výdělečná činnost	95
47. Dávky nahrazující ušlý příjem	98
48. Posuzování pracovněprávních úkonů podle obsahu	99
49. Volba mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem	103
50. Zvýhodnění pojištěnce nepobírajícího starobní důchod	105
2.4 Dávky podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem	
2.4.1 Obecně	
51. Právo na hmotné zabezpečení v případě nezpůsobilosti k práci	111
52. Nezbytnost objektivně zjištěného zdravotního stavu	113
53. Změna plné invalidity v invaliditu částečnou	114
54. Zjištění částečné invalidity při přezkumu odnětí plného invalidního důchodu	116
2.4.2 Pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti	
55. Vyřazení z práce v dole	116
56. Posudek lékaře okresní správy sociálního zabezpečení	117
2.4.3 Plný invalidní důchod	
57. Určení data vzniku invalidity u postupně se zhoršujících onemocnění	118
58. Možnost vykonávat jen zcela nepřiměřeně zaměstnání	119
59. Tzv. stavovský důchod horníka z hlubinných dolů	119
60. Neúplné posudkové hodnocení	119
61. Odnětí tzv. stavovského invalidního důchodu přiznaného podle předchozí právní úpravy	123
62. Určování počátku vzniku plné invalidity	124
63. Stabilizace zdravotního stavu jako důvod zániku plné invalidity	126
64. Nesprávné určení dne vzniku invalidity	126
65. Neúplné posouzení rozhodujícího zdravotního postižení	127
66. Nezohlednění odborných nálezů klinického lékaře	130
67. Nemoc z povolání jako příčina plné invalidity	130
2.4.4 Částečný invalidní důchod	
68. Odnětí částečného invalidního důchodu	136
69. Částečná invalidita a změněná pracovní schopnost	137
70. Souběh částečného invalidního důchodu a příjmů z výdělečné činnosti	139
71. Následky podání žádosti o částečný invalidní důchod	141
72. Doba pojištění potřebná pro vznik nároku na částečný invalidní důchod ...	143
2.5 Důchody pozůstalých	
2.5.1 Vdovský a vdovecký důchod	
73. Nevyplácený vdovský důchod	146
74. Odkázanost na výživu poskytovanou zemřelým manželem	147
75. Opětovný vznik nároku na vdovský důchod	148
76. Srovnávací výpočet vdovského důchodu	150
77. Srovnávací výpočet důchodu	151
78. Žádost o obnovu výplaty vdoveckého důchodu	152
79. Zánik nároku na vdovský důchod podle zákona č. 100/1988 Sb.	154
80. Odnětí neoprávněně přiznaného vdovského důchodu	155
81. Děti vychované vdovou	156
82. Nesplnění podmínky výchovy dítěte v rodině zemřelého	159
83. Vliv změny výměry důchodu na příplatek k důchodu	160
2.5.2 Sirotčí důchod	
84. Dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů	161
2.6 Vztahy důchodového pojištění s cizím prvkem	
85. Zaměstnání ve Slovenské republice není „zaměstnáním v cizině“	163
86. Přednost mezinárodní smlouvy před vnitrostátním právem	166
87. Počítání částečného invalidního důchodu podle mezinárodní dohody	170

88. Dílčí starobní důchod ve vztahu k Francii	171	109. Absence soudní rehabilitace jako překážka přiznání příplatku k důchodu	246
89. Trvalý pobyt na území České republiky jako podmínka přijímání požitků sociálního zabezpečení	172	110. Počítání doby strávené ve vazbě pro účely odškodnění	248
90. Důchodový nárok občana Arménie	175	111. Příplatek k důchodu osobám rehabilitovaným	249
91. Aplikace smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení před tzv. euronovelou Ústavy	176	112. Vliv změny výměry důchodu na příplatek k důchodu	250
92. Zvýšení důchodů podléhá tzv. „dílčení“	178	113. Vliv amnestie prezidenta republiky na příplatek k důchodu	255
93. Kritérium sídla zaměstnavatele	181	2.7.2 Zvýšení důchodů	
94. Přímá aplikovatelnost mezivládní dohody	197	114. Zvyšování přiznaných invalidních důchodů	256
95. Doby pojištění získané na polském území	199	115. Zvýšení starobního důchodu o penzijní nadlepení	257
96. Důchodové nároky s cizím prvkem po tzv. „euronovele“ Ústavy	201	116. Okamžik zvýšení důchodu pro bezmocnost	262
97. Účast francouzských státních příslušníků na českém pojištění	214	117. Trvalost bezmocnosti důchodce	263
98. Doba péče o dítě u osoby povinně pojištěné v Polsku	221	118. Maximální výše osobního vyměřovacího základu	264
99. Sukcese nástupnického státu bývalého SSSR do dohody o sociálním zabezpečení mezi ČSSR a SSSR	221	119. Vymezení pojmu „částečná bezmocnost“	265
100. „Dílčení“ celé procentní výměry starobního důchodu	227	120. Posuzování okolností v řízení o bezmocnosti	266
2.7 Úpravy důchodů		121. Rozhodný okamžik pro přiznání nebo zvýšení důchodu	268
2.7.1 Příplatky k důchodu podle odškodňovacích a rehabilitačních předpisů		III. Zdravotní pojištění	
101. Nutnost volby výhodnější úpravy pro poživatele důchodu	233	122. Penále za opožděnou platbu na zdravotní pojištění	271
102. Předpoklady odškodnění podle zákona o soudní rehabilitaci	234	123. Úkon ke zjištění dlužného penále na pojistném	272
103. Počítání délky působení u Pomocných technických praporů	235	124. Nemožnost započtení pohledávek	273
104. Nahrazení dokladu o skutečném výděлку žadatele o úpravu starobního důchodu	237	125. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění jako pohledávka za podstatou	275
105. Okamžik přiznání příplatku k důchodu	239	IV. Nemocenské pojištění	
106. Samostatná dávka poskytovaná důchodcům	240	126. Nemocenské pojištění na základě pracovního poměru	279
107. Podmínka zproštění obžaloby podle zákona o soudní rehabilitaci	242	127. Ukončení pracovní neschopnosti	279
108. Účast na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci	243	128. Dávka nemocenského pojištění po skončení služebního poměru	281
		129. Povinnosti organizace při provádění nemocenského pojištění	282
		130. Působnost okresních správ sociálního zabezpečení	283
		131. Kdy se nejedná o nahodilé jednorázové zaměstnání	284

132. Pobírání dávek nemocenského pojištění	286	151. Vymezení doby existence koncentračních táborů	328
133. Účast společníka a člena dozorčí rady na pojistném za nemocenské pojištění	287	152. Okamžik úmrtí v koncentračním táboře	328
134. Zaměstnání zakládající účast na nemocenském pojištění	288	153. Nemožnost opuštění koncentračního tábora	328
V. Státní sociální podpora		154. Nemožnost opustit koncentrační tábor	329
135. Ústavněprávní aspekty poskytování přídavků na děti	291	155. Udělení jména nemanželskému dítěti ...	329
136. Příspěvek na bydlení na základě podnájemní smlouvy	293	156. Rozvod manželství od stolu a lože	329
137. Vymezení rodiny a osob společně posuzovaných pro účely příspěvku na bydlení	294	157. Poručenský, opatrovnícký či pěstounský vztah	329
138. Výše rozhodného příjmu v rodině oprávněné osoby	296	158. Status československého politického vězně	330
139. Fikce dosaženého příjmu	298	159. Odškodnění ze strany cizího státu	330
140. Rozhodné období pro peněžitou pomoc v mateřství	299	160. Zajetí v zajateckém táboře	330
VI. Sociální péče		161. K pojmu „doba postižení“	330
141. Stanovení věkové hranice pro poskytnutí příspěvku na provoz motorového vozidla	301	162. Kdo není „sirotkem“ ve smyslu zákona č. 217/1994 Sb.	331
142. Společně posuzované osoby	303	163. Počátek možnosti založení statusu československého politického vězně ...	331
143. Sociální dávky podle počtu vyživovaných osob	304	164. Způsoby omezení svobody	331
144. Nezbytné náklady domácnosti	305	165. Snoubenka poškozeného	332
145. Stanovení věkové hranice pro nárok na příspěvek k zakoupení motorového vozidla	308	166. Způsob počítání dob věznění	332
146. Odnětí dávky sociální péče	310	167. Nové rozhodnutí správního orgánu po podání opravného prostředku	333
147. Stanovení počátku neoprávněného vyplácení dávky sociální péče	322	168. Vázanost správního orgánu usnesením soudu o důkazu smrti	334
VII. Odškodňování jednorázovými peněžními částkami		169. Úmrtí za zákonem předpokládaných okolností	334
7.1 Obecná východiska		170. Absence osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb.	336
148. Extenzivní výklad rehabilitačních předpisů	325	171. Neoficiální zápis o smrti postiženého	336
7.2 Odškodnění podle zákona č. 217/1994 Sb.		172. Okamžik osvobození koncentračního tábora	337
149. Rovnost vymezení odvozené oprávněných osob	327	173. Rozhodnutí o prohlášení za mrtvého ...	337
150. Nemožnost svobodně opustit koncentrační tábor	327	174. Podmínka československého státního občanství v rozhodné době ...	338
		175. Domněnka národní perzekuce	338
		176. Vdovou není rozvedená manželka	338
		177. Zásada materiální pravdy v řízení o odškodněních	338
		178. Dokazování právními předpisy Slovenského štátu	339
		179. Osoba zavražděná ustupujícími jednotkami SS	340
		180. Omezení osobní svobody přede dnem 15. 3. 1939	341

181. Osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. není nezbytné	341	205. Postup správního orgánu při uplatnění dvou nároků	358
182. Předběžná otázka určení otcovství	342	206. Zrušení výroku o vině i o trestu; samostatnost nově podané žádosti v případě změny okolností	359
183. Osoba násilně usmrcená při zatýkání ..	343	207. Zařazení do tábora nucené práce	359
184. Povahy odškodňovacího nároku	343	208. Pravidla pro počítání času	360
185. Ukryvání dítěte v cizí rodině	344	209. Internovaní v centralizačních kláštřech	361
186. Členství v Národní obci fašistické	344	210. Alternativa trestu odnětí svobody u nezletilce formou ochranné výchovy	362
187. Nemožnost sčítání nároků na poskytnutí jednorázových peněžních částek	344	211. Autonomní povaha jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb.	362
7.3 Odškodnění podle zákona č. 39/2000 Sb.		212. Okamžik smrti matky žalobkyně	363
188. Zápočet doby konání vojenské služby	346	213. Sčítání dob věznění v případě opakovaného věznění	363
189. Náhrada za chybějící osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb.	346	214. Započtení přerušení výkonu trestu do doby věznění	363
190. Počátek účastenství v národním boji za osvobození	346	215. Děti politických vězňů	364
191. Invalidní důchod přiznaný za zranění v boji	347	216. Nemožnost sčítání nároků na poskytnutí jednorázových peněžních částek	364
192. Působení u Odboru sociální péče při Československé vojenské jednotce v SSSR	347	217. Rozdíl mezi tresty vykonanými a přiměřenými	365
193. Nesplnění všech zákonných podmínek pro přiznání nároku	347	218. Doba prokázaného věznění	365
194. Nediskriminační charakter podmínky státního občanství	348	219. Možnost odškodnění československého politického vězně ...	365
195. Souběh nároků na poskytnutí jednorázových peněžních částek	349	220. Přiměřený trest	366
196. Definice účastníka národního boje za osvobození	349	221. Uplatnění různých nároků podle téhož předpisu	366
197. Prekluzivní charakter lhůty k uplatnění nároku	350	222. Odstraňování vad žádosti o jednorázovou peněžní částku	367
7.4 Odškodnění podle zákona č. 261/2001 Sb.		223. Vdova po československém politickém vězni	367
7.4.1 Odboj		224. Rozvod manželství s politickým vězněm	368
198. Soustředění Židů do terezínského ghetta	351	225. Nesplnění podmínky zrušení rozhodnutí o věznění	368
199. Rozdíl mezi pojmy „československý politický vězeň“ a „politický vězeň“ ...	351	226. Soudní rehabilitace a žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky	370
7.4.2 Politictví vězni		7.5 Odškodnění podle zákona č. 172/2002 Sb.	
200. Výklad podmínek satisfakce podle zákona č. 261/2001 Sb.	354	227. Zajetí vojáka Wehrmachtu	372
201. Tábor nucené práce nebyl vězněním	356	228. Nabytí československého státního občanství	372
202. Počítání dob věznění	356	229. K pojmu „odvlečení“	374
203. Forma tábora nucené práce	357		
204. Rozvedená manželka není vdovou po politickém vězni	357		

VIII. Procesní aspekty práva sociálního zabezpečení

8.1 Správní řízení

230. Průtahy ve správním řízení	379
231. Zastavení výplaty invalidního důchodu	379
232. Nevypáčení důchodu v době výkonu trestu odnětí svobody	380
233. Zastavení výplaty dávky po zániku nároku na ni	381
234. Vykonatelnost výkazu nedoplatků pojistného	382
235. Obnova výplaty dávky	383
236. Procesní pochybení v řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky	385
237. Nemožnost zahájit z úřední povinnosti řízení o vyplacení jednorázové náhrady	387
238. Působnost okresních správ sociálního zabezpečení	389
239. Zásada rovnosti účastníků	389
240. Překážka litispence a rei iudicatae; samostatnost důchodových dávek	393

8.2 Sankční aspekty sociálního zabezpečení

241. Součinnost s orgány sociálního zabezpečení	396
242. Povinnost vrátit přeplatek za neoprávněně vyplacenou dávku	399
243. Porušení povinnosti oznámit skutečnosti rozhodné pro trvání nároku	401
244. Objektivní odpovědnost příjemce dávky důchodového pojištění	402
245. Uvedení nepravdivých informací o možnosti přiznání starobního důchodu	404
246. Počátek běhu lhůty pro vrácení dávky důchodového pojištění	408

8.3 Soudní přezkum rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení

8.3.1 Podmínky řízení a obecné aspekty soudního přezkumu

247. Úmrtí účastníka řízení ve věci dávky důchodového pojištění	411
248. Nedostatek pravomoci soudu	414
249. Absence podmínek místní příslušnosti ve věci důchodového pojištění	415

250. Užití zásady perpetuatio fori při přezkumu rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení	417
251. Poučení účastníka řízení o možnosti zpětvzetí žaloby	418
252. Rozhodnutí podle § 2 nařízení vlády č. 51/1994 Sb. je rozhodnutím ve věcech důchodového pojištění	419
253. Pochybnost o procesní způsobilosti žalobce	419

8.3.2 Odkladný účinek

254. Nenahraditelná újma způsobená zrušením napadeného rozhodnutí	422
255. Obava ze ztráty zaměstnání jako důvod pro přiznání odkladného účinku	423

8.3.3 Kompetenční vyluky

256. Odborný charakter rozhodnutí o tom, že choroba je nemocí z povolání	424
257. Oznámení o provádění srážek z důchodu	427
258. Poskytování mimořádných výhod těžce zdravotně postiženým	428
259. Stanovení zdravotní klasifikace a potřebného omezení pro výkon služby policisty	429
260. Nepřiznání mimořádných výhod II. stupně	430
261. Posudkový závěr lékaře o zdravotním stavu	431
262. Příspěvek na koupi motorového vozidla	432
263. Posudkový závěr o tom, zda nemoc má charakter nemoci z povolání	433
264. Při kompetenčních vylukách soud nezkoumá vady řízení	434
265. Kompetenční vyluky podle zákona ČNR č. 582/1991 Sb.	435
266. Ukončení dočasné pracovní neschopnosti	436
267. Oznámení o výplatě důchodu	437
268. Oznámení o úpravě dávky důchodového pojištění	438

8.3.4 Dokazování

269. Hodnocení posudku posudkové komise	438
270. Objektivita závěrů posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí	441

271. Posudek jako výsledek kolektivního projednávání	442	290. Kdy nelze zavázat správní orgán právním názorem soudu	468
272. Vyloučení nutnosti provedení dalších zdravotních vyšetření	443	291. Vázanost správního orgánu právním názorem soudu	469
273. Vypracování posudku o zdravotním stavu	446	292. Nesprávný procesní postup krajského soudu	469
274. Vymezení okruhu možných zaměstnání	446	293. Nezohlednění odborných nálezů klinického lékaře	471
275. Existence kompletní zdravotní dokumentace	447	8.3.7 Zamítnutí žaloby	
8.3.5 Zvláštnosti soudního přezkumu rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení		294. K procesnímu postupu správního soudu při přezkumu důchodových rozhodnutí	472
276. Přezkum podkladových rozhodnutí	448	295. Nesplnění podmínek pro nárok na plný invalidní důchod	472
277. Opožděně uplatněná námitka	450	296. Zjištění částečné invalidity při přezkumu odnětí plného invalidního důchodu	473
278. Předmět soudního přezkumu u valorizovaného důchodu	451	297. Rozsah dispoziční zásady při přezkumu plné invalidity	474
279. Možnost přezkumu předchozího rozhodnutí	452	8.3.8 Řízení o kasační stížnosti	
280. Požadavky na přezkoumatelnost rozhodnutí o dávce důchodového pojištění	453	298. Účast při provádění dokazování před soudem	475
281. Přímá aplikace Listiny základních práv a svobod	456	299. Posudek lékaře okresní správy sociálního zabezpečení	477
282. Výše životního minima jako kritérium pro osvobození od soudních poplatků	458	300. Opora rozhodnutí v posudku posudkového lékaře	481
283. Nedostatek morálního uspokojení navrhovatele	459	301. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu	481
284. Odnětí dávky důchodového pojištění není zásahem správního orgánu	461	302. Při kompetenčních výlukách soud nezkontroluje vady řízení	483
8.3.6 Zrušení rozhodnutí správního orgánu		303. Nesprávné určení dne vzniku invalidity	485
285. Časová neidentifikovatelnost posudků posudkové komise a znaleckých posudků	462	304. Výsledky ergometrického vyšetření zpochybňující skutkový stav	485
286. Neobjasnění skutečného stavu věci v odškodňovacím řízení	465	305. Neúplné posouzení rozhodujícího zdravotního postižení	486
287. Nevysvětlení vztahu zákonných institutů	465	306. Použití cizojazyčných dokladů při soudním přezkumu plné invalidity ...	486
288. Nepřesně zjištěný skutečný stav ve věci odškodňovacího nároku	466	Přehled uveřejněných judikátů podle právních předpisů	488
289. Rozhodování o jiném nároku, než jehož se žadatel domáhal	467	Věcný rejstřík	505